

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านคลองหินลาด หมู่ที่ 5

นางสาวสุรีย์พร มีเพียร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

สุรียพร มีเพียร : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
หมู่บ้านคลองหินลาด หมู่ที่ 5

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. วีระสุต สุขดำเน็ด

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ คือ เพื่อศึกษาท้องถิ่นที่มีเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านในการลงทุน สร้างงาน สร้างรายได้ รวมถึงการบรรเทาเหตุฉุกเฉิน ความจำเป็นเร่งด่วนของประชาชน และประชาชนจะได้มีโอกาสใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน รวมถึงศักยภาพในการบริหารจัดการกองทุนของหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านคลองหินลาด ใช้การประเมินเชิงระบบ เรียกว่า “ซีพีพี โมเดล” (CIPP Model) การประเมินมี 2 ระบบ คือ

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

ผลการประเมินกองทุนหมู่บ้านคลองหินลาด พบว่า กองทุนหมู่บ้านเกิดขึ้นได้เพราะชาวบ้านให้ความร่วมมือและรัฐบาล มีนโยบายกระจายเม็ดเงิน ให้กับประชาชนในหมู่บ้าน จากการที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกส่วนใหญ่จะนำเงินไปลงทุนตามโครงการที่เสนอมาจริง แต่ก็มีบางส่วนที่นำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ คือนำเงินไปชำระหนี้ เพราะว่าสมาชิกส่วนใหญ่ที่กู้เงินจากกองทุน คือถูกหนี้ยของธนาคารเพื่อการเกษตร , โครงการ กข.คจ. , สหกรณ์เพื่อการเกษตร นายทุนและอื่น ๆ แต่ในขณะนี้ยังไม่สามารถประเมินโครงการได้ 100 % เพราะที่กำหนดเวลาในการชำระหนี้คือ หนึ่งปี แต่ดูจากโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน (กข.คจ.) ชาวบ้านที่กู้ยืมให้ความร่วมมือในการชำระหนี้ตรงตามกำหนดระยะเวลาทุกราย

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

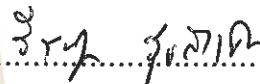
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

 (อาจารย์ ดร.ธีระสุด สุขกำเนิด)

กรรมการสอบ

 (อาจารย์ อติชาติ วงศ์กอบลาภ)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

 (รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

๘ ต.ค. ๒๕๔๕

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้ทำสารนิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณ บุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งข้อมูลทางด้านวิชาการและด้านการดำเนินสารนิพนธ์ อาทิเช่น

- อาจารย์ ดร.ธีระสุด สุขกำเนิด อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- คณาจารย์ทุกท่านของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่ช่วยประสาทวิชาและให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการปฏิบัติการในพื้นที่หมู่บ้าน
- ประธานกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุน ตลอดจน พ่อแม่ พี่ น้อง ทุกท่านที่ช่วยอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ
- กลุ่มบัณฑิต โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการประสานงานด้านต่าง ๆ อาทิเช่น การจัดเวทีระดับหมู่บ้าน เวทีระดับตำบล ตลอดเวลาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติหน้าที่ที่ผ่านมา

ทำยนี้ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา พี่ ๆ ที่ให้การเลี้ยงดู อบรม ให้กำลังใจ และส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้ทำสารนิพนธ์ทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

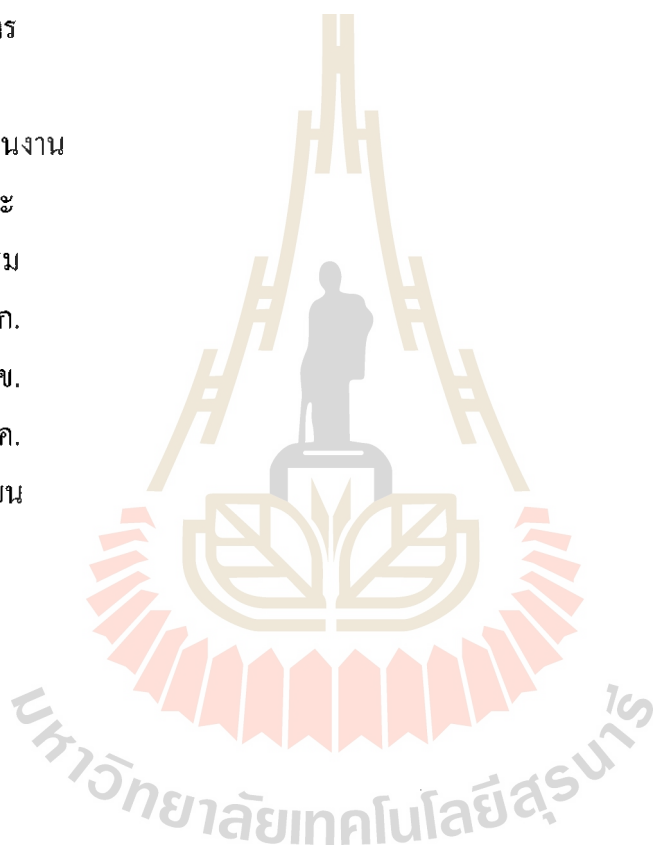
สุรียพร มีเพียร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของ โครงการ	2
กรอบแนวคิดทฤษฎี	2
วิธีดำเนินการ	4
ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมิน โครงการ	5
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	6
นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ระเบียบกองทุนและชุมชนเมืองแห่งชาติ	6
ระเบียบต่างๆ เกี่ยวข้อง	7
ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	8
แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ	
ชุมชนเมือง	10
แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและ	
ชุมชนเมือง	11
การพิจารณาเงินกู้ยืมสำหรับกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	11
หลักการประเมินโครงการแบบ ชิพพ์โมเดล	12
การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	12
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมิน โครงการ	14
รูปแบบการประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	14
ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล	15
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
บทที่ 4 ผลการติดตามและประเมิน โครงการ	34
ผลการประเมินบริบทชุมชน	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	40
ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้	44
สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	45
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	47
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	47
วิธีดำเนินการ	47
อภิปรายผล	47
ผลการดำเนินงาน	48
ข้อเสนอแนะ	50
บรรณานุกรม	52
ภาคผนวก ก.	53
ภาคผนวก ข.	56
ภาคผนวก ค.	86
ประวัติผู้เขียน	139

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

จากการที่ประเทศไทยประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำตั้งแต่ปี 2540 การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลกระทบต่อความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือ การไม่มีเงินทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน เสริมสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 รัฐบาลโดยการนำของ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร มีนโยบายเร่งด่วนในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมให้ได้ผลชัดเจนและรวดเร็ว จึงให้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้น สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดการและการบริหารกองทุนของตนเอง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสามารถพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจจากฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

บ้านคลองหินลาด หมู่ที่ 5 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เริ่มก่อตั้งก่อน พ.ศ. 2509 เดิมก่อนบ้านคลองหินลาดจะเป็นหมู่บ้านเดียวกับบ้านวังไทร และต่อมาได้มีการแยกหมู่บ้านขึ้นเพราะการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ใหญ่บ้านและประชาชนเป็นไปได้ด้วยความลำบาก เพราะระยะทางจากบ้านคลองหินลาดกับบ้านวังไทรห่างกันประมาณ 5 กิโลเมตร และทางก็เป็นทางเกวียนทำให้การเดินทางลำบาก ดังนั้นจึงมีการแยกหมู่บ้าน ปัจจุบันบ้านคลองหินลาดมีประชากรอาศัยอยู่ทั้งหมด 633 คน ชาย 326 คน หญิง 307 คน มีครอบครัวทั้งหมด 172 ครัวเรือน ประชาชนส่วนใหญ่คุ้นเคยกับอาชีพการเกษตร เช่น ทำไร่ไถนา ไร่ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชผักสวนครัว และอาชีพรับจ้างทั่วไป

เพื่อให้ทราบว่ากองทุนหนึ่งล้านบาทของบ้านคลองหินลาดบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาลมากน้อยเพียงใด จึงได้จัดให้มีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน โดยให้นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตประจำหมู่บ้าน เขียนรายงานการประเมินโครงการกองทุนในรูปแบบของ “สารนิพนธ์” เพื่อแสดงให้เห็นศักยภาพการบริหารงานของกรรมการกองทุน ความสำเร็จ

ตลอดจนจุดอ่อน จุดแข็ง เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขและเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความฉลาดของบัณฑิตที่เข้าร่วมโครงการให้เข้าใจ ถึงปัญหาของหมู่บ้าน เพื่อหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาท้องถิ่นของตนเองไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนตลอดไป บ้านคลองหินลาดหมู่ที่ 5 ได้มีการจัดตั้งกองทุนแล้ว และได้รับอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านเรียบร้อยแล้ว และมุ่งเน้นที่พัฒนาเงินทุนที่ได้รับให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และในขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างขีดความสามารถของหมู่บ้าน และชุมชนให้เกิดการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันของประชาชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานรากในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ

1. เพื่อศึกษาท้องถิ่นที่มีเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน ในการลงทุน สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ รวมถึงการบรรเทาเหตุฉุกเฉิน ความจำเป็นเร่งด่วนให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน คลองหินลาด
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านคลองหินลาด
3. เพื่อศึกษาว่าท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเอง โดยประชาชนมีโอกาสใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน มีการเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจแบบพอเพียงให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านคลองหินลาด
4. เพื่อทราบถึงทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกองทุนและปัจจัยต่าง ๆ ทั้งทางลบ และทางบวกที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวว่ามีอะไรบ้าง เพื่อจะได้ส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขให้บรรลุตามจุดประสงค์
5. เพื่อศึกษาเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ ได้รับการกระตุ้น รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

กรอบแนวคิดทฤษฎี

แนวคิดและรูปแบบการประเมิน มีอยู่หลายรูปแบบตามความคิดของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการประเมินควรจะ ได้มีการพิจารณาความเหมาะสมหรือความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและจุดประสงค์ของโครงการที่จะประเมิน ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินได้จำแนกรูปแบบการประเมินตามจุดประสงค์ของการนำไปใช้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective - Based Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการตรวจสอบ โดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายกับผลที่เกิดจาก

การปฏิบัติงานโครงการว่า บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินที่นำเสนอแนวคิดในรูปแบบนี้ ได้แก่ โทเลอร์ ครอนนาค

2. รูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจ (Decision - Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีหลักการของการประเมินที่เป็นระบบ เพื่อที่จะนำไปใช้ประกอบการพิจารณาการตัดสินใจที่เหมาะสม ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินที่นำเสนอแนวคิดในรูปแบบนี้ ได้แก่ สตีฟเฟิลบีม อัลคิน

3. รูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจคุณค่า (Value - Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินเป็นการกำหนดคุณค่าหรือดีราคาของสิ่งที่ได้รับการประเมินรวมทั้งการให้ความสำคัญกับผลผลิตทั้งหมดของโครงการ โดยใช้กระบวนการประเมินที่เป็นระบบ ผสมกับวิธีการแบบธรรมชาติ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินที่นำเสนอแนวคิดในรูปแบบนี้ ได้แก่ สตรีฟเวน รูปแบบการประเมินที่ได้นำไปใช้ในการประเมินโครงการที่สำคัญ มีดังนี้

1. รูปแบบการประเมินของโทเลอร์ “การประเมิน” คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่สังเกตได้ เกณฑ์ที่ตัดสินความสำเร็จของโครงการ ควรจะพิจารณาจากความสำเร็จของส่วนรวม และมุ่งเน้นที่การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินความก้าวหน้า

2. รูปแบบการประเมินของครอนนาค “การประเมิน” คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้ข้อมูลนั้นเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ ทางการศึกษา การประเมินโครงการด้านการเรียนการสอน ไม่ควรประเมินเฉพาะจุดมุ่งหมายของโครงการเท่านั้น ควรจะมีการพิจารณาประเมินผลกระทบข้างเคียงที่เกิดจากโครงการด้วย

3. รูปแบบการประเมินของสตรีฟเวน “การประเมิน” คือ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูล การตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และการกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมิน

4. รูปแบบการประเมินของอัลคิน “การประเมิน” คือ กระบวนการคัดเลือก การประมวลผลข้อมูลและการจัดระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอข้อมูลต่อผู้มีอำนาจการตัดสินใจ หรือใช้ข้อมูลในการกำหนดแนวทางในการดำเนินการ โครงการ

แต่ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านคลองหินคาได้ใช้รูปแบบการประเมินของ สตีฟเฟิลบีม ในการประเมินโครงการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบนี้เรียกว่า “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model) มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ดังนี้

C ย่อมาจาก Context คือ บริบทของหน่วยระบบ

I ย่อมาจาก Input คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ

P ย่อมาจาก Process	คือ กระบวนการของหน่วยระบบ
P ย่อมาจาก Product	คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

วิธีการดำเนินการ

แหล่งข้อมูล หมายถึงแหล่งที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคน เอกสาร วัตถุหรือสถานการณ์ ที่สามารถให้ข้อมูลตามตัวชี้วัดที่กำหนด เพื่อใช้ตอบประเด็นคำถาม โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของโครงการนั้น ๆ ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยตรงจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Source) เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้ประเมินได้เลือกใช้ข้อมูล จากแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมและสรุปผลไว้แล้ว

ข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิจะเป็นข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์และความต้องการใช้ข้อมูลของผู้ประเมินแต่ถ้าเป็นแหล่งข้อมูลทุติยภูมิจะมีข้อดีที่มีความสะดวกรวดเร็ว และประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมากกว่า

ประเภทของข้อมูล จำแนกออกได้ 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นข้อมูล que เก็บรวบรวมได้เป็นตัวเลขอย่างชัดเจนเป็นข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติได้หลายหลากวิธี เช่น รายได้ของชาวบ้าน จำนวนสมาชิกในครอบครัว

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูล que เก็บรวบรวมได้ que เป็นการบรรยายความเกี่ยวกับความคิดเห็น เจตคติ ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่แตกต่างกันจากข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ ข้อมูลประเภทนี้ ได้แก่ ความเข้าใจของชาวบ้านเกี่ยวกับกองทุนการเปลี่ยนแปลงของชุมชนหลังจากกองทุนหมู่บ้าน เข้าสู่หมู่บ้าน

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใด ๆ อาจจำจำแนกขั้นตอนของการเก็บรวบรวมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพเป็น 6 ขั้นตอน

1. การกำหนดข้อมูลและตัวชี้วัด
2. กำหนดแหล่งข้อมูล
3. เลือกกลุ่มตัวอย่าง
4. เลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมิน

1. ได้ทราบว่าจากการที่รัฐบาลมีนโยบาย จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ตามวัตถุประสงค์ของกองทุนตามนโยบายของรัฐบาลได้จริง
2. ได้ทราบว่าท้องถิ่นสามารถจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ผู้ศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีการ ที่จะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ
4. ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหาร พัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตลอดจนทัศนคติของประชาชนที่มีต่อ โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉิน เสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในท้องถิ่นและชุมชนเมืองให้มีส่วนร่วมในกระบวนการพึ่งพาตนเองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้ ต้องประกอบไปด้วยหลักสำคัญ 5 ประการ คือ

- ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- การบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านในท้องถิ่น
- การถือฤกษ์ประ โยชน์ต่อผู้ค้ำย โอลาส
- การเสริมสร้างจิตสำนึกของคนในท้องถิ่น โดยประชาชนมีโอกาสใช้ภูมิปัญญาของตนเอง

ในการที่จะก้าวเข้าไปสู่ระบบของเศรษฐกิจ

- การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการลงทุน สร้างงาน สร้างอาชีพเสริม และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชนเมือง

- ส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดการบริหารกองทุนของตนเอง

- เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองในด้านการเรียนรู้ การสร้าง และพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ปัญหา

- กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศ เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

- เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นรองประธาน คนที่ 1,2 และ 3 ตามลำดับ และมีข้าราชการกระทรวงต่าง ๆ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขานุการนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการ และเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินี้พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- ตาย
- ลาออก
- เป็นบุคคลล้มละลาย
- คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด และคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- กำหนดแผนการจัดหาเงินทุน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
- จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

กำหนดแผนงานและแนวทางการบริหารงานกองทุน
ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน

- ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและการบริหารกองทุน
- ตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
- ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้
- รายงานผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรคให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

- ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของกรรมการ

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี มีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

- ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
  - ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนและแนวทางการบริหารกองทุน
  - จัดให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
  - ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุนและรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้าน

- เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
  - ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาตนเอง
  - เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
  - เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
  - กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน
- #### วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน
- เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
  - ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
  - เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเอง

- กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ
- เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน

แหล่งที่มาของเงินทุน

- เงินที่ได้จากการจัดสรรจากรัฐบาล
- เงินกู้ยืม
- ดอกผลหรือประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากกองทุน
- เงินหรือสินทรัพย์อื่น ๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน

คุณสมบัติของสมาชิก

- เป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุน
- เป็นผู้ที่มีนิสัยดีงาม มีความรู้ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการกองทุนและสนใจเข้าร่วม

กิจกรรมของกองทุน

- เป็นผู้ปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- มีความขยัน อดทน เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- มีเงินฝากตั้งจะและถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น

การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกต่อคณะกรรมการกองทุน
- เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของกองทุน
- สมาชิกต้องชำระค่าธรรมเนียม ค่าหุ้นและเงินฝากตั้งจะ

สมาชิกขาดหรือพ้นจากการเป็นสมาชิก

- ตาย
- ลาออก
- วิกลจริต หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- ได้รับอนุมัติให้ลาออกและกระทำการอื่นใดที่คณะกรรมการเห็นสมควรให้ลาออก

การถือหุ้นกองทุน

สมาชิกจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด การชำระค่าหุ้น สมาชิกอาจชำระเป็นเงิน ทรัพย์สินหรือแรงงานตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กองทุนกำหนด เงินฝากตั้งจะและเงินรับฝาก สมาชิกทุกคนต้องส่งเงินฝากตั้งจะทุกเดือน ๆ ละเท่า ๆ กัน ในจำนวนเงินไม่ต่ำกว่า 10 บาท และสูงสุดไม่เกิน 500 บาท ส่วนเงินรับฝากสมาชิกสามารถนำเงินมาฝากไว้กับกองทุนได้ในวงเงินไม่เกินร้อยละ 5,000 บาท สมาชิกพิจารณาเลือก

คณะกรรมการกองทุนได้ไม่เกิน 15 คน คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วย ประธานกองทุน รองประธานกองทุน เลขานุการ เหรัญญิก และประชาสัมพันธ์ กรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 1 ปี กรรมการกองทุนต้องลาออกกึ่งหนึ่งแต่ถ้าไม่มีคนลาออกกรรมการกองทุนต้องจับฉลากออกกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมดและเลือกบุคคลใหม่เข้ามาแทนภายใน 30 วัน

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

- บริหารจัดการกองทุน
- ออกระเบียบ ข้อบังคับหรือวิธีเกี่ยวกับการบริหารกองทุน
- รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก
- พิจารณาการให้เงินกู้ตามระเบียบ
- ทำนิติกรรมสัญญา
- จัดหรือเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนด
- จัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรร
- ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านคลองหินลาด มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน เนื่องจากกระบวนการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองหินลาด

- เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในบ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี
- เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์
- มีความรับผิดชอบ เสียสละ ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดและการพนัน
- ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- ไม่เคยได้รับโทษจำคุก
- ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิด
- ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออกและไล่ออกจากราชการ
- ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิ

- ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุน

แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านคลองหินลาด หมู่ที่ 5 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองหินลาด ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านคลองหินลาด ตามสภาพความเป็นจริง ประกอบด้วย

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน
  - จำนวนประชากรในหมู่บ้าน
  - จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน
  - อาชีพของประชากรในหมู่บ้าน
2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองหินลาด
  - วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการ
  - จำนวนคณะกรรมการ
3. การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านคลองหินลาด
  - ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานกองทุน
  - การกำหนดรายละเอียดข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกภาพ ของสมาชิกกองทุน
4. ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านคลองหินลาด
  - จำนวนกลุ่มและองค์กรภายในหมู่บ้าน
  - จำนวนสมาชิกของผู้ถือหุ้น
  - การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน

การพิจารณาเงินกู้ยืมสำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

คณะกรรมการ ได้มีหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาเงินกู้ให้แก่สมาชิกผู้กู้เงินกองทุน มีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. สมาชิกยื่นแบบเสนอโครงการขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ประสงค์ในการกู้ยืมให้ชัดเจน
2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกิน 20,000 บาท
3. กำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทน ในอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุม
4. กำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยไม่เกิน 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ทำสัญญา

5. ในกรณีที่ผู้ทำผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินต้นเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ เสียค่าปรับตามจำนวนที่ระเบียบกำหนดไว้ (รายละเอียดดูภาคผนวก)

หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบซีพีพีโมเดล (CIPP Model)

หลักการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แบบซีพีพีโมเดล (CIPP Model) (ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา 2545:89 -90) มีสาระสำคัญดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร เช่น จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไขปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการขยาย เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการที่เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม ของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองผู้การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อการศึกษาลักษณะการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่ง และส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมี

โอกาสกระทำได้ อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษา ควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ โดย มุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินโครงการ รวมทั้งการเรียนรู้ การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การ วิจัยเป็นเครื่องมือ และผู้จบหลักสูตรจะได้รับ “ประกาศนียบัตรบัณฑิต” ซึ่งบัณฑิตสามารถนำ ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

รูปแบบการประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

1. รูปแบบการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการของหมู่บ้านคลองหินลาด หมู่ที่ 5 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เป็นการประเมินเชิงระบบ รูปแบบการประเมินแบบ ซิปป์โมเดล (CIPP Model) จะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของท้องถิ่น

- การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าทั้งของหน่วยระบบการบริหารจัดการและของหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

- การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

- การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านคลองหินลาด ผู้ทำสารนิพนธ์ใช้เครื่องมือในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังนี้

2.1 แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)

2.2 แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)

2.3 แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคนที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

2.4 แบบรายงาน บร.4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)

2.5 แบบรายงาน บร.5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

2.6 แบบรายงาน บร.6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

2.7 แบบรายงาน บร.7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติของประชาชน)

2.8 แบบรายงาน บร.8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)

2.9 แบบรายงาน บร.9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)

2.10 แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)

2.11 แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)

2.12 แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดแผนแม่บทชุมชน)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรหมู่บ้านคลองหินลาด 633 คน อายุ 20 ปี จำนวน 291 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) หมายถึง สมาชิกของกลุ่มบุคคล

1.1 คณะกรรมการกองทุน จำนวน 15 คน

1.2 สมาชิกกองทุน จำนวน 102 คน

- สมาชิกที่ได้รับเงินกู้ จำนวน 70 คน

- สมาชิกที่ไม่ได้รับเงินกู้ จำนวน 32 คน

- ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุน จำนวน 70 คน

ซึ่งผู้ประเมินได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไปแล้วแต่สถานการณ์

ตัวชี้วัดและตัวแปรที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านชุมชนเมืองในครั้งนี้เป็นการประเมินระบบประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การประเมินบริบท สภาวะแวดล้อม Context Evaluation (C)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน(A)			
C ₁ ประวัติความเป็นมา	<ol style="list-style-type: none"> ที่มาของชื่อหมู่บ้าน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้าน อพยพมาจากที่ไหน เหตุใดจึงอพยพมา สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร อาชีพเดิม(หลัก/รอง)คืออะไร อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้วคือ อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคเกิดขึ้นปีไหน (ถนน, ไฟฟ้า, ประปา) 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพ ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 ศึกษาจากเอกสาร เช่น จปฐ. กชช2ก.
C ₂ สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น แผนที่หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ข้อมูลจากเอกสาร หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> ศึกษาจากเอกสาร เช่น แผนที่ตำบล การสำรวจพื้นที่ สัมภาษณ์
C ₃ สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย จำนวนและประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน สถานีอนามัย โรงเรียน เกษตรตำบล หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 สังเกต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C ₄ วัฒนธรรม ประเพณี	5. จำนวน โรงเรียนในหมู่บ้าน 6. โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวน ครู/นักเรียน) 7. โรคที่เจ็บป่วย 8. สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย		
C ₅ โครงสร้างพื้น ฐานและ ทรัพยากร	1. จำนวนวัด/โบสถ์/มัสยิด 2. จำนวนพระ/เณร/บาทหลวง 3. ภาษาพื้นบ้าน 4. ประเพณีที่สำคัญ 5. ความเชื่อด้านต่าง ๆ (ศาลปู่ตา)	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโส 3. ชาวบ้าน 4. เจ้าอาวาส	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. ศึกษาจาก เอกสาร 3. สังเกต
C ₆ ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. จำนวนและสภาพของ โครง สร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์, หอกระจายข่าว, ศาลา ประชาคม, ไปรษณีย์ ฯลฯ 2. จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่า ไม้, แหล่งน้ำ, แร่ธาตุ ฯลฯ ที่เป็นสาธารณประโยชน์ 1. ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและ ไม่เป็นทางการ 2. กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน (จำนวนสมาชิก, ทุนของกลุ่มกิจ กรรมกลุ่ม, ปีที่ก่อตั้ง) 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ (ชื่อ, อายุ, ความเชี่ยวชาญ)	1. ผู้นำชุมชน 2. หมู่บ้าน 1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. สังเกต 1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. สังเกต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C ₇ โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการของภาครัฐ 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง (ชื่อโครงการ/กิจกรรมโครงการ) (ย้อนหลัง 5 ปี) 		
C ₈ ความเข้มแข็งของชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนอาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนา สม่ำเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน 	1. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2
ระดับรายบุคคล			
(B)			
C ₁ อาชีพเดิม	<ol style="list-style-type: none"> 1. อาชีพหลัก/รอง 2. ผลการประเมินอาชีพเดิม (เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว) 	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินอนุมัติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C ₂ สมาชิก ในครอบครัว	<p>3. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ</p> <p>1. สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น จำนวน,อายุ,สถานภาพสมรส,ระดับการศึกษา,ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว, การมีงานทำ</p>	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	<p>1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11</p> <p>2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม</p>
C ₃ สภาพการอยู่อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่ ถ้าไม่มีพักอาศัยอย่างไร	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	<p>1. สังเกต</p> <p>2. สัมภาษณ์</p>
C ₄ รายได้ของครอบครัว	<p>1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน</p> <p>2. ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย</p>	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	<p>1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11</p> <p>2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม</p>
C ₅ หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงิน	<p>1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนกู้เงินกองทุน</p> <p>2. สาเหตุของการมีหนี้สิน แหล่งเงินกู้</p>	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	<p>1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11</p> <p>2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม</p>

ตารางที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้า Input Evaluation (I)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน(A)			
I ₁ นโยบาย ระเบียบ แนวทาง ปฏิบัติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายละเอียดของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี 2. รายละเอียดของระเบียบกองทุนหมู่บ้านฯ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ระเบียบสำนักนายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาจากเอกสาร
I ₂ การประชา สัมพันธ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วงเวลาที่มีการประชาสัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อในการประชาสัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการประชาสัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน 5. เอกสารประชาสัมพันธ์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
I ₃ คณะ อนุกรรมการ ระดับอำเภอที่ เกี่ยวข้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนคณะอนุกรรมการ 2. องค์ประกอบคณะอนุกรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการภาคประชาชน 4. การปฏิบัติหน้าที่ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาชุมชน 2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I ₄ คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₅ การเตรียม ความพร้อมการ สร้างความรู้ความ เข้าใจแก่คณะ กรรมการกองทุน หมู่บ้านและชาว บ้าน	1. วิธีการในการเตรียมความ พร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียมความ พร้อม 3. จำนวนครั้งในการเตรียมความ พร้อม 4. หน่วยงาน/องค์กรที่ทำหน้าที่ ในการเตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.3,บร.9 2. สัมภาษณ์คณะ กรรมการกองทุน
I ₆ เงินกองทุน หนึ่งล้านบาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
I ₇ เงินทุนสะสม อื่นๆ	1. ประเภท/จำนวน/ที่มาและการ เก็บรักษาเงินทุนสะสมอื่นๆ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₈ บัณฑิตกองทุน	1. ประวัติส่วนตัว ชื่อ,วุฒิการ ศึกษา,อายุ,เพศ,ภูมิลำเนา,สถาน ภาพ, ความสามารถพิเศษ 2. บทบาทหน้าที่	1. บัณฑิตกอง ทุนหมู่บ้าน 2. คู่มีอนักศึกษา	1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจาก เอกสาร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล (B)			
I ₁ จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
I ₂ จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ 2. ที่มาของเงินทุน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม
I ₃ วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
I ₄ สถานที่/วัสดุ/อุปกรณ์ และวัสดุดิบในการประกอบอาชีพ	1. สถานที่วัสดุอุปกรณ์และวัสดุดิบในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สังเกต
I ₅ ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม
I ₆ จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 3 การประเมินกระบวนการ Process Evaluation (P)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน(A) P ₁ การจัดทำ ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. กระบวนการในการจัดทำ ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่ม เดิมจากคณะ กรรมการกองทุน หมู่บ้านและชาว บ้าน
P ₂ การจัดทำ เอกสารขึ้น ทะเบียน	1. เอกสารขอขึ้นทะเบียน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
P ₃ ระบบบัญชี กองทุน	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ 2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้, บัญชีเงินสัจจะ 3. ความเป็นปัจจุบัน 4. ผู้จัดทำ 5. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
P ₄ กิจกรรมเกี่ยว กับสมาชิกกอง ทุนหมู่บ้าน			
P _{4.1} การรับสมัคร	1. ช่วงเวลาในการรับสมัครและ เหตุผล 2. ค่าธรรมเนียมการรับสมัคร และเหตุผล	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่ม จากคณะกรรมการ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P _{4.2} การหมดสมาชิกภาพ	3. ขั้นตอนการรับสมัครและเหตุผล 4. คุณสมบัติของผู้สมัครและเหตุผล 5. ปัญหาและอุปสรรค 1. การหมดสมาชิกภาพและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
P _{4.3} ประเภทสมาชิก	1. การกำหนดประเภทสมาชิกและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
P _{4.4} การทำทะเบียนสมาชิก	1. ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำทะเบียนสมาชิก 2. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 4. เอกสารโครงการขอกู้เงินกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร (ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₅ กิจกรรมเกี่ยวกับกำรกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ขั้นตอนในการขอกู้ เอกสารประกอบการขอกู้ ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการ สมาชิก 	<ol style="list-style-type: none"> สังเกตการณ์ ศึกษาเอกสารระเบียบกองทุน
P _{5.1} การคัดเลือกผู้กู้	<ol style="list-style-type: none"> หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล วิธีการคัดเลือกและเหตุผล ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 สัมภาษณ์เพิ่มเติม
P _{5.2} การโอนเงินให้ผู้กู้	<ol style="list-style-type: none"> ขั้นตอนในการโอนเงิน ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ <p>หลักฐานการโอนเงิน</p>	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ ศึกษาจากเอกสาร
P _{5.3} การชำระหนี้	<ol style="list-style-type: none"> ขั้นตอนในการชำระหนี้ ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ส่งเงินคืน เอกสารในการส่งเงินคืน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ ศึกษาจากเอกสารระเบียบกองทุน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₆ การส่งเสริม การใช้เงินกู้ P _{6.1} การแนะนำ วิธีทำธุรกิจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้แนะนำ 2. ประเด็นในการแนะนำ 3. วิธีในการแนะนำ 4. จำนวนครั้งในการแนะนำ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
P _{6.2} การช่วยหา ตลาด	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ที่ช่วยหาตลาด 2. วิธีการในการส่งเสริมการ ตลาด 3. ปัญหาอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
P ₇ การตรวจสอบ การใช้จ่ายเงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ 2. วิธีการตรวจสอบ 3. จำนวนครั้งในการตรวจสอบ 4. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
P ₈ การจัดทำราย งานและเผยแพร่ ผลการดำเนินงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทรายงานที่จัดทำ 2. ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่ 3. วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนิน งาน 4. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและ ชาวบ้าน 3. เอกสารการจัด ทำรายงาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาเอกสาร

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₉ การจัดสรรผลประโยชน์	1. สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาเอกสาร
P ₁₀ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน	1. ประเภทเครือข่าย 2. กลุ่มคนที่เข้าร่วมเครือข่าย 3. วิธีการสร้างเครือข่าย 4. ความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมเครือข่าย 5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่าย 6. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน 3. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้ 4. บัญชีการจ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตแบบมีส่วนร่วม
ระดับบุคคล (B)			
P ₁ การใช้จ่ายเงิน	1. รายละเอียดของการใช้จ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
P ₂ การหาความรู้เพิ่มเติม	1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สังเกตจากการเสวนาตามแบบ บร.6

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₃ การหาตลาด	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
P ₄ การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดทำบัญชี (มี/ไม่มี) 2. ผู้ที่ช่วยเหลือ แนะนำการจัดทำบัญชี 		<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 4 การประเมินผลผลิต Product Evaluation (O)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน(A)			
O ₁ จำนวนสมาชิกกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มก่อตั้งกองทุน) 2. จำนวนสมาชิกที่มีการเพิ่มขึ้น/ลดลง 3. เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ทะเบียนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
O ₂ จำนวนผู้ได้เงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ 2. จำนวนผู้ยื่นกู้และได้รับอนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง 3. จำนวนผู้ยื่นได้รับอนุมัติให้กู้ต่อจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 4. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
O ₃ ยอดเงินที่ได้ให้กู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยอดเงินที่ผู้มากู้และยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ละครั้ง 2. ยอดเงินที่ได้อนุมัติให้กู้ทั้งหมด 3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติจำแนกตาม บร.4 ข้อ 5 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
O ₄ จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด 2. จำนวนผู้ที่ไม่ชำระคืนตามกำหนด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
O ₅ ยอดเงินที่มีการชำระคืน	3. การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้กู้ไม่ชำระคืนตามกำหนด 1. ยอดเงินผู้ชำระคืน จำแนกเป็นเงินต้น, ดอกเบี้ยและค่าปรับ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	3. ศึกษาจากเอกสาร 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
O ₆ กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสม แยกตามประเภทผู้กู้, จำนวนผู้กู้ 2. การใช้ประโยชน์กับกองทุนสะสม	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีเงินฝากกองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
O ₇ การใช้เงินตามวัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 2. จำนวนผู้กู้เงินที่ใช้เงินไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบ 2. สัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบ
O ₈ ทักษะคิดของชุมชนต่อกองทุน	1. ทักษะคิดต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิงบวกและลบ 2. ทักษะคิดต่อกองทุน 1 ล้านบาทในเชิงบวกและลบ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.9 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
O ₉ การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2. กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น 3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บัณฑิตกอง ทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายงานการ ปฏิบัติงานของ บัณฑิตกองทุน
O ₁₀ การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสบการณ์การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 2. ประสบการณ์การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและ ชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดเวทีแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น และแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ ตาม แบบ บร.10
O ₁₁ ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุมเสวนาสมาเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนแม่งานแก้ ปัญหาชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกและ ชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.2 2. จากการสังเกต

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับบุคคล(B) O ₁ ผลที่ได้ตาม วัตถุประสงค์ของ การกู้เงิน	13. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของชาวบ้าน		
O _{1.1} ผลทางตรง	1. ผลการใช้จ่ายเงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
O _{1.2} ผลทางอ้อม	1. ประสิทธิภาพ 2. การยอมรับจากชุมชน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ จัดเวทีตามแบบ บร.10

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ทำสารนิพนธ์ได้ใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1. จากข้อมูลปฐมภูมิ คือ ข้อมูลจากหน่วยงานราชการที่ได้มีการรวบรวมข้อมูลไว้แล้วเป็นบางส่วนคือ องค์การบริหารส่วนตำบล
2. จากการใช้แบบสอบถาม เช่น บร.1 , บร.2 , บร.3 , บร.4 , บร.11 เป็นต้น
3. จากการสัมภาษณ์ จากผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุน สมาชิกกองทุน เป็นต้น
4. จากการสังเกต จากพฤติกรรมของคนในหมู่บ้าน ทำโดยที่กลุ่มเป้าหมายไม่รู้ตัว จะทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริง
5. การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน เช่น
  - 5.1 เวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
  - 5.2 เวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุน
  - 5.3 เวทีวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

5.4 เวกีสรูปบทเรียนชุมชนหมู่บ้านด้านการบริหารการจัดการกองทุนหมู่บ้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื่องจากการสัมภาษณ์
2. วิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ เช่น
  - การแจกแจงความถี่
  - การคำนวณค่าร้อยละ
  - ค่าเฉลี่ย
  - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ผลการประเมินบริบทชุมชน

1. ระดับประเทศ

1.1 ความยากจนของประเทศ

ในอดีตประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ คนไทยส่วนใหญ่จะอยู่กันแบบครอบครัวขยาย การดำรงชีวิตของคนไทยในอดีตจะพึ่งพาธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่และอยู่กันแบบเศรษฐกิจพอเพียง อยู่กันแบบถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน

จากการรายงานข่าวสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสภาพัฒน์ ได้รายงานถึงความอยู่ดีของคนไทย โดยรวมลดลง หลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจดัชนีความอยู่ดีมีสุขโดยรวมก่อนวิกฤติอยู่ระดับที่ 77.1% หลังเกิดวิกฤติอยู่ที่ระดับ 72.1% การจ้างงานและความไม่มั่นคงในการทำงาน มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทยมากที่สุด และคนไทยส่วนใหญ่ยากจนลงกว่าเดิม ดังนั้นเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2545 กำหนดให้กระทรวงการคลังออกพันธบัตรชดเชยความเสียหายให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน มาตรการแก้ปัญหาที่ดังกล่าวเป็นการหาทางเพิ่มขึ้นของสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP และการระดมเงินต้องงบประมาณรายจ่ายในการออกพันธบัตรครั้งนี้ จำหน่ายพันธบัตรดังกล่าวหมด จะทำให้หนี้ต่อหัวของประชากรลดลงและมั่นใจว่าเศรษฐกิจจะฟื้นตัว ซึ่งปัจจัยบวกที่มีผลต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค คือการปรับตัวเลขอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จาก 2-3% เป็น 3-4% (หนังสือพิมพ์รวมพลัง ประจำเดือนสิงหาคม 2545 หน้า 18)

1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมหรือสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises ; SMEs) เป็นนโยบายที่เหมาะสมกับประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม ดังนั้นประเทศไทยจึงมีทั้งธุรกิจขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และธุรกิจขนาดย่อม จากผลการศึกษาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organization ; ILO) (ขึ้นพื้นฐานการพัฒนาธุรกิจด้วยตนเอง พ.ศ.2543 – 2545) ในปี 2542 พบว่าธุรกิจขนาดย่อมของประเทศไทยเป็นรากฐานสำคัญของระบบเศรษฐกิจ เพราะเป็นธุรกิจที่มีปริมาณมากที่สุด และมีการจ้างงานถึง 90% ของการจ้างงานทั้งหมดของประเทศ และถือว่าเป็น

ธุรกิจที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีความมั่นคง เจริญเติบโต และสามารถพัฒนาได้อย่างไม่หยุดยั้ง ดังนั้นนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จึงเป็นฐานสำคัญสำหรับประเทศที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ประชาชนในประเทศมีความสนใจที่จะมาเป็นผู้ประกอบการ โดยการนำเอาทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเองมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด คือการนำเอาภูมิปัญญาชาวบ้านมาผสมผสานกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย เมื่อมีผู้ประกอบการเพิ่มมากขึ้น นั่นก็หมายถึง การจ้างงานมากขึ้น ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีกำลังซื้อมากขึ้น ซึ่งถือว่่านโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้กลับมาดีได้อีกครั้งหนึ่ง

1.3 ความเค็ดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

แหล่งข่าวจากธนาคารแห่งประเทศไทยได้เปิดเผยว่า สิ้นเดือน พฤษภาคม 2545 ที่ผ่านมามีสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ ลดลงจากช่วงปีเดียวกันของปีก่อน 2.6% ขณะที่สินเชื่อเพื่อการส่งออกลดลง 14.39% สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลสูงขึ้น เนื่องจากการขยายตัวของสินเชื่อบัตรเครดิต ซึ่งทำให้ประชาชนสร้างหนี้ให้กับตัวเอง

1.4 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบทหรือการล้มสลายของท้องถิ่นชนบท

จากวิกฤติเศรษฐกิจที่ประเทศไทยต้องเผชิญในช่วงปี 2540 – 2543 แต่เดิมวิถีชีวิตของคนไทยทั้งทางค้ำเศรษฐกิจและวัฒนธรรมนั้น ยังเข้มแข็งดี แต่จากการที่ประเทศมุ่งเน้นอาชีพพัฒนาทางค้ำอุตสาหกรรม ทำให้คนรุ่นใหม่ในชนบทปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของตนเองจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม หลังไหลไปประกอบอาชีพการใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ชุมชนที่เคยเข้มแข็งจึงเริ่มอ่อนแอลง ทั้งทางค้ำจิตวิญญาณ เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ดังนั้น การส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งจึงต้องเร่งค้ำเนินการโดยเน้นเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีความหลากหลายมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยเริ่มจากการเพิ่มพูนรายได้ด้วยระบบเศรษฐกิจของชุมชนที่เน้นเศรษฐกิจแบบพอเพียงก่อน แล้วจึงพัฒนาไปสู่ระบบเศรษฐกิจเพื่อการจำหน่ายซึ่งภูมิปัญญาเหล่านี้เป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งเพราะเมื่อชุมชนเข้มแข็งแล้วคนในชุมชน คือทรัพยากรที่สำคัญที่จะเป็นผู้ปกป้อง พัฒนา ดูแลท้องถิ่นของตนเอง ทั้งทางค้ำเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและการประกอบอาชีพต่าง ๆ ให้ยั่งยืนต่อไปในปัจจุบันและอนาคต

1.5 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

ในยุคโลกาภิวัตน์ การติดต่อสื่อสารมีความสะดวกสบาย ทำให้ประเทศไทยรับเอาวัฒนธรรมจากต่างชาติ โดยไม่ค้ำนึ่งถึงความสูญเสียทางวัฒนธรรมประเพณีอันค้ำงามของไทย โดย

เฉพาะการนิยมนำเครื่องใช้จากต่างประเทศ เช่น เครื่องประดับ, เสื้อผ้า, รถยนต์ราคาแพง ๆ เป็นต้น การแต่งตัว เช่น ใส่เสื้อสายเดี่ยว เสื้อเกาะอก รองเท้าส้นตึก เสื้อเอวลอย สิ่งเหล่านี้ ส่งผลให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ดังนั้น จึงมีการส่งเสริมและสนับสนุนด้วยการปลูกจิตสำนึกเยาวชนไทยให้หันมาสนับสนุนค่านิยมแบบไทย ๆ การใช้สินค้าไทย การผลิตที่เกิดจากภูมิปัญญาไทย อาทิเช่น อาหารไทยมีส่วนประกอบเป็นพืชสมุนไพรหลากหลายชนิด ย่อมส่งผลดีอย่างกว้างขวาง และทำให้คนในสังคมไทยมีส่วนในการช่วยลดการสูญเสียเงินตราต่างประเทศ ในยามที่ประเทศประสบภาวะวิกฤติในปัจจุบัน และสิ่งที่จะช่วยประเทศได้อีกทางคือ ความภูมิใจในความเป็นคนไทย

2. บริบทระดับท้องถิ่น

2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

สภาพทางด้านภูมิศาสตร์ก่อนที่จะมาตั้งหมู่บ้านสภาพพื้นที่เป็นป่าดงดิบ หมู่บ้านเริ่มก่อตั้งก่อน พ.ศ. 2509 คนกลุ่มแรกที่เข้ามาก่อตั้งหมู่บ้าน มีด้วยกัน 11 ครอบครัว คือ

1. นายสงวน	มีเพียร
2. นายตั้ง	อินทร์แก้ว
3. นายเลิศ	ผ่องพันธ์
4. นายชู	แจ่มพิมล
5. นางแจ้	เทาสันเทียะ

การเข้ามาตั้งถิ่นฐาน โดยการหักล้างถางป่าเพื่อจับจองที่ดินและปลูกบ้านเรือน บริเวณเดียวกับที่ทำมาหากินและไถ่บริเวณแหล่งน้ำ และแหล่งน้ำที่ชาวบ้านพบว่าส่วนใหญ่จะมีหินเกลื่อนกลาด ชาวบ้านจึงเรียกว่า “บ้านคลองหินคาด”

การขยายตัวของหมู่บ้านคลองหินคาด เมื่อก่อนบ้านคลองหินคาดจะเป็นหมู่บ้านเดียวกับบ้านวังไทร และต่อมาได้แยกหมู่บ้านขึ้น เพราะการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ใหญ่บ้านและประชาชนได้รับข่าวสารไม่ทั่วถึงกัน เพราะว่าการเดินทางลำบาก (เป็นทางเกวียน) และระยะทางจากบ้านวังไทรกับบ้านคลองหินคาด ห่างกันประมาณ 5 กิโลเมตร ในการแยกหมู่บ้านมีผู้ใหญ่บ้านคนแรกคือ นายสำราญ คุณเลิศ คนที่ 2 คือ นายทอน ผ่องพันธ์ และคนปัจจุบันคือ นายทน มีเพียร

2.2 สภาพปัจจุบัน

การขยายตัวของประชากรของหมู่บ้านคลองหินลาด เมื่อปี พ.ศ.2541 – 2545 มีประชากรทั้งหมด 135 หลังคาเรือน 172 ครัวเรือน ประชากรทั้งหมด 633 คน แบ่งเป็นชาย 326 คน เป็นหญิง 307 คน

ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลำดับที่	ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	- ชาย	326	52
	- หญิง	307	48
2	อายุ		
	- 1วัน - 3 ปีเต็ม	24	4
	- 3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	36	6
	- 6ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	52	8
	- 12ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	65	10
	- 15 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	68	11
	- 18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	297	47
	- 50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	50	8
- 60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	41	6	

2.3 อาณาเขตติดต่อ

อาณาเขตติดต่อของหมู่บ้านคลองหินลาด ทิศตะวันออกติดกับบ้านมอทรายทอง หมู่ที่ 10 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา และบ้านหนองไทร .คลองม่วง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ทิศเหนือติดกับบ้านกุดไฉ้ หมู่ที่ 7 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ทิศใต้ติดกับหมู่บ้านทรัพย์เศรษฐี ต.คลองม่วง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

2.4 อาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรและรับจ้างทั่วไป เช่นทำไร่ข้าวโพด ทำไร่อ้อย ปลูกผัก ทำสวนมะม่วง เลี้ยงไก่ เลี้ยงวัว เลี้ยงหมู เป็นต้น ในการประกอบอาชีพส่วนใหญ่จะอาศัยน้ำจากธรรมชาติ

ตารางแจกแจงอาชีพ

อาชีพ	ครอบครัว	ร้อยละ
1. ทำไร่	122	71
2. ทำสวน	2	1
3. เลี้ยงสัตว์	27	16
4. รับจ้างทั่วไป	12	7
5. ค้าขาย	6	3
6. รับราชการ	2	1
7. ตัดเย็บเสื้อผ้า	1	1

2.5 แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

บ่อน้ำบาดาล	จำนวน 4	แห่ง	มีน้ำใช้ตลอดปี
สระน้ำ	จำนวน 6	แห่ง	มีน้ำใช้ตลอดปี
คลองน้ำ	จำนวน 3	แห่ง	มีน้ำใช้ตลอดปี
ฝายกั้นน้ำ	จำนวน 5	แห่ง	มีน้ำใช้ตลอดปี

หมายเหตุ ถ้าฝนตกต้องตามฤดูกาล น้ำในแหล่งน้ำก็จะพอใช้ตลอดปี

2.5 ระบบสาธารณูปโภค

- เริ่มมีไฟฟ้าใช้เมื่อ ปีพ.ศ. 2532
- เริ่มมีการสร้างประปาหมู่บ้านเมื่อ ปีพ.ศ. 2540
- เริ่มมีโทรศัพท์สาธารณะเมื่อ ปีพ.ศ. 2544
- มีถนนลาดยางในหมู่บ้านเมื่อ ปีพ.ศ. 2539 ยาว 1,000 เมตร

2.6 วัดและประเพณี

ในหมู่บ้านคลองหินลาด มีวัดประจำหมู่บ้าน เวลาที่มีกิจกรรม เช่นการประชุมต่าง ๆ ส่วนใหญ่ก็ทำการประชุมที่วัด และมีการทำบุญในวันสำคัญทางพุทธศาสนาต่าง ๆ เช่น

ทำบุญปีใหม่	เดือน มกราคม
ทำบุญวันสงกรานต์	เดือน เมษายน

ทำบุญเข้าพรรษา	เดือน	กรกฎาคม
ทำบุญออกพรรษา	เดือน	ตุลาคม
ทำบุญวันลอยกระทง	เดือน	พฤศจิกายน
ทำบุญวันแม่แห่งชาติ	เดือน	สิงหาคม
ทำบุญวันพ่อแห่งชาติ	เดือน	ธันวาคม
ทำบุญกลางบ้าน (มีการทรงเจ้าพ่อประจำหมู่บ้าน)		

2.7 โรงเรียนและการศึกษา

โรงเรียนประจำหมู่บ้าน รับนักเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 แต่โรงเรียนระดับมัธยมยังไม่มี นักเรียนที่จะศึกษาต่อต้องเดินทางไปเรียนที่ บ้านวังไทร , โรงเรียนปากช่อง 2 และโรงเรียนปากช่อง ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำอำเภอ และมีนักเรียนบางส่วนเดินทางไปเรียนที่โรงเรียนรุ่งอรุณวิทยา และโรงเรียนแสงสุริยาวิทยา ซึ่งอยู่ในตัวอำเภอ ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 30 กิโลเมตร

จำนวนนักเรียนของโรงเรียนในหมู่บ้านคลองหินลาด มีดังนี้

ชั้นอนุบาล 1	จำนวน 1 ห้อง	จำนวนนักเรียน 23 คน
ชั้นอนุบาล 2	จำนวน 1 ห้อง	จำนวนนักเรียน 29 คน
ชั้น ป. 1	จำนวน 1 ห้อง	จำนวนนักเรียน 21 คน
ชั้น ป. 2	จำนวน 1 ห้อง	จำนวนนักเรียน 24 คน
ชั้น ป. 3	จำนวน 1 ห้อง	จำนวนนักเรียน 30 คน
ชั้น ป. 4	จำนวน 1 ห้อง	จำนวนนักเรียน 22 คน
ชั้น ป. 5	จำนวน 1 ห้อง	จำนวนนักเรียน 22 คน
ชั้น ป. 6	จำนวน 1 ห้อง	จำนวนนักเรียน 27 คน

จำนวนนักเรียนที่ไปเรียนนอกหมู่บ้าน จำนวน 49 คน แยกเป็นระดับชั้นได้ดังนี้

ระดับประถมศึกษา	11 คน
ระดับมัธยมศึกษา	29 คน
การศึกษานอกโรงเรียน	3 คน
สูงกว่าระดับมัธยม	6 คน

2.8 ด้านเศรษฐกิจ

ประชาชนส่วนใหญ่ มีอาชีพทางการเกษตรและรับจ้างทั่วไป มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนประมาณ 40,000 – 50,000 บาทต่อปี รายได้ของประชาชนส่วนใหญ่ได้มาจากการทำไร่ฮ้อย ไร่ข้าวโพด ไร่มันสำปะหลัง ไร่พริก การปลูกผัก และมีชาวบ้านบางกลุ่มที่ออกไปทำงานในโรง

งานใกล้ ๆ หมู่บ้าน คือ โรงงานเย็บผ้า ฟาร์มหมู แต่ถ้าปีไหนประสบภาวะฝนแล้งไม่สามารถที่จะทำการเกษตรได้ ชาวบ้านก็จะออกไปทำงานต่างถิ่น เช่น ทำงานก่อสร้าง ทำงานตาม โรงงานต่าง ๆ เพื่อให้ได้เงินมาในการยังชีพ

แต่ในปัจจุบันนี้ชาวบ้านพอจะรู้จักคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” คือการกลับไปใช้ชีวิตการเกษตรในการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ พออยู่พอกินในครอบครัว ถ้าเหลือจากการบริโภคจึงนำไปขาย และในบางครอบครัวก็จะประกอบอาชีพ 2 อย่าง เช่น ทำไร่ไปด้วยเลี้ยงวัวนมไปด้วย, ทำไร่และเลี้ยงหมูนี่ก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านคลองหินลาดอยู่ได้ในสถานะเศรษฐกิจแบบพอเพียง

ผลการประเมินโครงการ โดยรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านคลองหินลาด หมู่ที่ 5 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการประเมินหน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า (I) ของหน่วยระบบ A

1.1.1 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้านพบว่า มีทั้งจุดเด่นและจุดด้อย ดังนี้

จุดเด่น

- ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านในอัตราดอกเบี้ยต่ำ
- ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบร่วมกันมากยิ่งขึ้น
- เป็น โครงการที่ดีและมีประโยชน์ถ้านำไปใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จุดด้อย

- เพิ่มภาระหนี้สินให้กับชาวบ้าน
- ระยะเวลาในการชำระหนี้ 1 ปี เร็วเกินไป
- ชาวบ้านคิดว่าเงินหนึ่งล้านบาทที่รัฐบาลตั้งใจให้ชาวบ้านอยู่แล้ว หากเกิดการสูญหายก็ไม่ส่งผลกระทบต่ออะไร เพราะคิดว่าเป็นเงินแบบเดียวกับเงินมิยาซาวา

1.1.2 เงิน 1 ล้านบาท เป็นเงินที่ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า และมีอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างต่ำ หากจะพิจารณาแล้ว เงิน 1 ล้านบาท สำหรับคนในหมู่บ้านคลองหินลาด ที่เป็นสมาชิกกองทุนจำนวน 102 คน ไม่เพียงพอต่อการกู้ยืมแต่ก็สามารถช่วยลดภาระการเป็นหนี้ในระบบได้เป็นบางส่วน

1.1.3 คณะกรรมการหมู่บ้านคลองหินลาด มีกระบวนการคัดเลือกโดยมีการมาประชุมร่วมกันอย่างน้อย 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน และผู้ที่มาร่วมประชุมปรึกษาหารือกัน เสนอชื่อคนที่ตนเห็นว่าควรเป็นกรรมการบริหารกองทุน จำนวน 15 คน โดยมีสัดส่วน ชาย 8 คน หญิง 7 คน

1.1.4 ผู้สมัครขอกู้ หมู่บ้านคลองหินลาดมีสมาชิกทั้งหมด 102 คน มีผู้กู้เงินกองทุน 70 คน ในการเขียนโครงการของผู้สมัครขอกู้บางราย เขียนโครงการไม่ตรงกับความเป็นจริง ขาดจิตสำนึก คิดเพียงแต่จะทำอย่างไรจึงจะกู้เงินกองทุนนั้นได้

1.2 ผลการประเมินกระบวนการ (P) ของหน่วยระบบ A

1.2.1 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน มีกระบวนการคัดเลือกโดยคณะกรรมการ พิจารณาจากการเขียนโครงการเสนอและมีการระมัดระวังประสงค้ในการขอู้เงินไว้ อย่างชัดเจน

1.2.2 กระบวนการแนะนำวิธีทำธุรกิจ ในการทำธุรกิจไม่มีหน่วยงานใด มาให้คำแนะนำแก่สมาชิกผู้กู้เงินในการที่จะทำธุรกิจ

1.2.3 กระบวนการรับชำระหนี้ ขณะนี้ในหมู่บ้านคลองหินลาดยังไม่มี การรับชำระเพราะว่ายังไม่ถึงกำหนดเวลาการชำระหนี้ แต่ก็มีผู้กู้บางรายที่มีเงินในการชำระหนี้แล้ว คณะกรรมการก็แนะนำให้นำเงินไปชำระคืนกับธนาคารได้เลย (ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย)

1.2.4 กระบวนการทำบัญชี พบว่าขั้นตอนการทำบัญชีตามระเบียบของ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีความยุ่งยากและซับซ้อนในการจัดทำบัญชี ทำให้คณะกรรมการกองทุนไม่เข้าใจ

1.3 ผลการประเมินผลผลิต (P) ของหน่วยระบบ A

1.3.1 ผลโดยตรง พบว่าผู้กู้เงินได้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ เขียนเสนอโครงการขอู้เงินเป็นบางรายเท่านั้น ซึ่งในการพิจารณาของคณะกรรมการกองทุนได้ อนุมัติเงินกู้แก่สมาชิกไปแล้ว 70 ราย รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 944,000 บาท

1.3.2 ผลกระทบโดยตรง หมู่บ้านคลองหินลาดมีอาชีพใหม่เกิดขึ้น คือ อาชีพเลี้ยงกบ จำนวน 2 ราย สมาชิกของกองทุนมีเงินฝากสัจจะคนละ 30 บาทต่อเดือน ก่อนที่จะได้รับการจัดสรรเงินล้าน จากสมาชิกจำนวน 102 คน

1.3.3 ผลกระทบทางอ้อม ทำให้กองทุนหมู่บ้านมีการรวมตัวกันในการ แสดงความคิดเห็นสมาชิกทุกคนกล้าแสดงออกทางด้านความคิด มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทำให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน

2. ผลการประเมินหน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B

2.1.1 ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน คลองหินลาด มีจุดเด่นและจุดด้อย ดังนี้

จุดเด่น

ผู้กู้มีประสบการณ์ในโครงการที่เขียนเสนอขอผู้เงินอยู่แล้วหรือบางรายก็กำลังทำตามโครงการที่ขอกู้ แต่เงินทุนไม่พอจึงขอกู้เพิ่ม ทำให้งานที่ทำอยู่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

จุดด้อย

ผู้กู้บางรายไม่มีความรู้ในเรื่องที่จะนำเงินไปลงทุน คือเห็นคนอื่นทำได้ก็ทำตามบ้าง

2.1.2 ทรัพย์สินของผู้กู้ ส่วนใหญ่ผู้กู้เงินจากกองทุนจะมีที่ดินเป็นของตนเองในการทำการเกษตร และมีบางส่วนที่เช่าที่ดินของผู้อื่นในการประกอบอาชีพ เป็นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิคือ นส.3 และ โฉนด แต่เครื่องทุ่นแรง เช่น รถไถเดินตาม รถไถ เครื่องพ่นยา เครื่องปั้มน้ำ รวมถึงรถที่ใช้ในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ส่วนใหญ่ผู้ขอกู้เงินไม่มีเป็นของตนเอง

2.1.3 หนี้สินทางธนาคารและนายทุนนอกระบบของผู้กู้เงิน สมาชิกกองทุนเงินล้านหมู่บ้านคลองหินลาด ส่วนใหญ่ก็คือ ลูกหนี้ของ ธกส. ลูกหนี้ธนาคารออมสิน ในโครงการ กขคจ. และคนเดียวก็นี้อาจเป็นลูกหนี้เงินนอกระบบของนายทุนในระดับชุมชน หรือ เจ้าแก้งที่ชาวบ้านไปนำเอาเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง มาก่อน เมื่อผลผลิตออกก็ต้องนำไปขายคืนให้เจ้าแก้ง บางครั้งผลผลิตออกก็ยังไม่พอที่จะใช้หนี้ ทำให้สมาชิกของเงินกองทุนทำทุกวิถีทางในการที่จะได้เงินมา ไม่ว่าจะเป็นการกู้เงินนอกระบบหรือในระบบ ทำให้สมาชิกของเงินกองทุน มีภาระหนี้สินแบบงูกินหาง

2.1.4 อาชีพหลักและรายได้ของผู้กู้ อาชีพหลักของผู้กู้ในหมู่บ้านคลองหินลาด คือ การทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ต่อมาเมื่ออาชีพใหม่เกิดขึ้นคือ อาชีพเลี้ยงโคนม เลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ อาชีพเหล่านี้ก็สามารถทำรายได้ให้กับสมาชิกของผู้กู้มีรายได้พอเลี้ยงชีพเพราะว่าอาชีพการทำไร่ ทำสวน ต้องอาศัยธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ถ้าฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลก็จะทำให้สมาชิกขาดทุน อาชีพการเลี้ยงโคนม ถ้าสมาชิกผู้กู้ไม่มีความรู้ดีพอก็จะทำให้โคมีสุขภาพไม่ดี ทำให้ได้น้ำนมน้อย แต่ค่าใช้จ่ายในเรื่องของอาหารนั้นจะค่อนข้างสูง อาชีพการเลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อก็เป็นอีกอาชีพหนึ่งที่ทำรายได้ให้กับสมาชิก แต่ในบางครั้งสมาชิกของผู้กู้จะมาเล่าให้กับผู้ทำสารนิพนธ์ว่าไม่ค่อยได้อาหารหรือไก่เลี้ยงไม่โต ทั้งนี้ทั้งนั้น ก็จะทำให้อาหารเหมือนเดิมกับรุ่นอื่น ๆ ที่ผ่านมา คือจะทำให้ค่าใช้จ่ายในเรื่องของอาหารเท่าเดิมแต่ทำให้น้ำหนักไก่ไม่โตเท่าที่ควรทำให้สมาชิกมีรายได้น้อยลง

2.2 ผลการประเมินนำเข้า (I) ของหน่วยระบบ B

2.2.1 จำนวนเงินที่กู้มาได้จากกองทุนหมู่บ้านคลองหินลาด มีจุดเด่นและ

จุดด้อย คือ

จุดเด่น

สมาชิกที่จะกู้เงินต้องทำการเขียนโครงการเสนอต่อคณะกรรมการแล้วคณะกรรมการก็จะทำการพิจารณาตามวัตถุประสงค์ของโครงการแล้วทำการอนุมัติเงินกู้ให้

จุดด้อย

จำนวนเงินที่ขอกู้ไม่เพียงพอสำหรับสมาชิกที่กู้ยืมทำให้สมาชิกต้องไปทำการกู้ยืมเงินนอกระบบอีก ประมาณคนละ 40,000 บาท

2.2.2 เงินอื่น ๆ จะพบว่าเงินที่สมาชิกกองทุนได้จากการกู้ยืมเงินกองทุนแล้ว ยังได้ทำการกู้ยืมจากนายทุนนอกระบบ , ธกส. , โครงการ กขคจ. , สหกรณ์เพื่อการเกษตรเพื่อนำมาลงทุนในการประกอบอาชีพ

2.2.3 สถานที่และวัตถุดิบ

จุดเด่น

ในปัจจุบันนี้ระบบการคมนาคมสะดวกต่อการขนส่งวัตถุดิบเพื่อนำไปจำหน่ายและมีรถในการรับส่งน้ำมันดิบไปยังศูนย์รับน้ำมันดิบ ส่วนไก่พันธุ์เนื้อ ทางบริษัทก็จะส่งรถมารับถึงที่เลี้ยง ผู้ที่ทำการเลี้ยงไม่ต้องลำบากในการขนส่งผลผลิต

จุดด้อย

ขาดแหล่งน้ำในการที่จะใช้น้ำได้ตลอดทั้งปี โดยเฉพาะในปี 2545 เกษตรกรได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง มีผลผลิตน้อย หรือบางรายไม่ได้ผลผลิตเลย และในด้านการเลี้ยงโคนมก็หาหญ้าให้วัวลำบากมาก

2.2.4 กำลังในการทำงาน ส่วนใหญ่การทำงานจะใช้กำลังคนเป็นส่วนใหญ่และมีการใช้เครื่องทุ่นแรงเข้ามาช่วย เช่น เครื่องตัดหญ้า , เครื่องสับอาหาร , เครื่องพ่นยา เป็นต้น

2.3 ผลการประเมินกระบวนการ (P) ของหน่วยระบบ B จากการทำสำหรณินพนธ์ได้เข้าไปศึกษาระบบการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้านคลองหินลาด ได้ประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบด้วยตัวแปร ต่อไปนี้

2.3.1 การหาตลาดและการหาวัตถุดิบที่ดีของผู้ ในการหาตลาดของสมาชิกผู้กู้จะต้องมีตลาดรองรับอยู่แล้ว คือ ศูนย์รับน้ำมันดิบสหกรณ์โคนม แต่ผลผลิตชนิดอื่นจะ

ไม่มีตลาดรองรับ แต่ก็จะมีพ่อค้าคนกลางวิ่งเข้ามาซื้อถึงที่ เช่น พริก แต่ราคาก็จะขึ้นลงตามราคาห้องตลาด และในบางครั้งพ่อค้าเหล่านี้จะมาสั่งให้เก็บผลผลิตให้แต่ไม่มารับตามกำหนดระยะเวลา ทำให้ผลผลิตเกิดความเสียหาย และเกษตรกรได้รับความเดือดร้อน

2.3.2 การจัดทำบัญชี จะพบว่ามีจุดเด่น และจุดด้อยดังนี้

จุดเด่น

ทำให้สมาชิกผู้กู้ทราบถึงรายรับ รายจ่ายของตนเองและสามารถวางแผนการใช้เงินได้อย่างถูกต้อง และจะทำให้สมาชิกผู้กู้ไม่ต้องไปกู้เงินนอกระบบอีก

จุดด้อย

สมาชิกผู้กู้ไม่ค่อยให้ความสนใจในการทำบัญชีเท่าที่ควร

2.4 การประเมินผลผลิต (P) ของหน่วยระบบ B

2.4.1 ผลกระทบโดยตรง ทำให้ผู้กู้เงินทำตามวัตถุประสงค์ที่ได้เขียนไว้ และมีการค้นหาริธีใหม่ๆ มาสร้างผลผลิตให้เพิ่มขึ้น อาทิ การใช้เครื่องสูบน้ำ และสปริงเกอร์ ช่วยในการรดพืชไร่

2.4.2 ผลกระทบทางอ้อม ผลจากการกู้เงินกองทุนทำให้ผู้กู้เกิดความกระตือรือร้นในการประกอบอาชีพ เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในการที่จะเพิ่มผลผลิตให้กับครอบครัว และนี่ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะทำให้ผู้กู้สามารถพึ่งพาตนเองได้และยังส่งผลถึงการพัฒนาหมู่บ้านให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนมั่นคงตลอดไป

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้น มีความเชื่อมโยงกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัวต้องพึ่งพาผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้ของผู้กู้แต่ละราย ต้องส่งคืนกองทุนของหมู่บ้าน ดังนั้นเงินที่ผู้กู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของระบบ A แต่ในขณะนี้ หมู่บ้านคลองหินลาดยังไม่ครบกำหนดในการชำระคืนเงิน ผู้ทำสารนิพนธ์จึงไม่ได้นำตัวชี้วัดเงินที่ผู้กู้ชำระคืนมาประเมิน

ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านคลองหินลาด ในการประกอบอาชีพต่าง ๆ ดังนี้ คือ อาชีพการปลูกพืชไร่ เช่น ไร่ไถ่ฮ้อย, ไร่ข้าวโพด, ไร่พริก รวมจำนวน 36 ราย เลี้ยงสัตว์ เช่น โคขุน, ไก่พันธุ์เนื้อ, ไก่พันธุ์พื้นเมือง, เลี้ยงสุกร, เลี้ยงกบ รวมจำนวน 27 ราย ค้าขาย 6 ราย ตัดเย็บเสื้อผ้า 1 ราย

1. อาชีพการทำไร่ การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เงินลงทุนเพื่อนำมาใช้ในการประกอบ การที่เพียงพอเพื่อนำไปซื้อ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ค่าไถไร่ ค่าแรงงาน รวมทั้งฝนที่ตกต้อง

ตามฤดูกาล กระบวนการที่ดีคือการเตรียมดินไว้ในการเพาะปลูก และการใช้เครื่องหยอดแทนกำลังคน ใช้เครื่องพ่นยาแทนคนเดินฉีด เพราะจะทำให้การทำงานเสร็จรวดเร็วและช่วยประหยัดเวลา รวมถึงประหยัดค่าใช้จ่ายได้อีกด้วย

2. อาชีพการเลี้ยงสัตว์ (เลี้ยงสุกร)

2.1 ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เงินลงทุนที่ได้จากการกู้ยืมเพื่อนำมาลงทุนสำรองในการซื้ออาหารและพันธุ์สุกรเพิ่ม

2.2 กระบวนการที่ดี คือ มีการรวมกลุ่มกันในการที่จะไปซื้อหมูมาเลี้ยง เพราะถ้าซื้อในปริมาณมาก ราคาจะถูกลง รวมถึงการซื้ออาหารหมูก็มีการรวมกลุ่มในการซื้อด้วยเช่นกัน การทำเล้าหมูที่ถูกสุขลักษณะ มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

2.3 ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ สุกรมี่ร่างกายแข็งแรง น้ำหนักดี ราคาขายสูง

3. อาชีพค้าขาย

3.1 ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เงินทุนที่กู้ยืมจากกองทุนเพื่อนำมาลงทุนสำรองในการใช้จ่าย

3.2 กระบวนการที่ดี ได้แก่ การแสวงหาสินค้าที่จะนำมาขายในหมู่บ้านจากหลายแห่ง เพื่อนำมาเปรียบเทียบราคา เพื่อจะซื้อสินค้ามาขายได้ในราคาถูก มีการจัดร้านค้าให้สะอาด จัดสินค้าให้เป็นหมวดหมู่ แต่มีบางรายนำสินค้าออกขายตามบ้าน จำนวน 1 ราย ออกขายที่ตลาดนัด และอีก 1 รายขายตามบ้าน ทำให้ลูกค้าสะดวกสบายมากขึ้นและขายดีขึ้น

3.3 ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ร้านค้ามีสินค้าหลากหลาย มีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค

สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน

1.1 การเกิดกองทุน พบว่า การเกิดกองทุน 1 ล้านบาท ในหมู่บ้านคลองหินคาด สามารถช่วยแก้ปัญหาในหมู่บ้านได้ดีในระดับหนึ่ง คือ ประชาชนในหมู่บ้านลดการเป็นหนี้ในระบบ ที่มีดอกเบี้ยสูง แต่อาชีพส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน ยังต้องอาศัยธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ เพราะว่าแหล่งน้ำในการเกษตรไม่เพียงพอ จากการสอบถามชาวบ้านต้องการให้รัฐบาลช่วยในเรื่องการขุดเจาะแหล่งน้ำ ที่ใช้ในการเกษตร

1.2 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านขาดโอกาสในการเรียนรู้ เพราะในหมู่บ้านไม่มีห้องสมุดให้ชาวบ้านได้อ่านหนังสือและค้นคว้า แต่ก็ยังมีบางกลุ่มที่ไปเรียนที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน (กศน.) ในหมู่บ้านใกล้เคียง

1.3 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า ประชาชนได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจแบบพอเพียง มาใช้ในการประกอบอาชีพของผู้ดูแล

1.4 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่า คณะกรรมการมีความรู้พอสมควร เพราะว่าจะมีครูเข้ามาเป็นกรรมการด้วย และมีความยุติธรรม สมาชิกภายในหมู่บ้านมีความสามัคคีพอสมควร มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2. ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ พบว่า

2.1 ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

2.1.1 การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.1.2 การมีความเป็นผู้นำของคนในหมู่บ้าน

2.1.3 การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2.2 ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

2.2.1 ปัญหาด้านการพนันและยาเสพติด เช่น หวยใต้ดิน , เหล้า

2.2.2 ประชาชนในหมู่บ้านไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของกองทุน

3. การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้

การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพเหมือนกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอยู่ตลอดเวลา

4. ความเข้มแข็งของชุมชน

4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดว่า

4.1.1 ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีแหล่งเงินทุนให้กู้ยืมในการประกอบอาชีพ และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน

4.1.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ

4.1.3 กระตือรือร้นทางเศรษฐกิจระดับประเทศ

4.1.4 ส่งเสริมและพัฒนาด้านการบริหารจัดการกองทุน

4.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชน พบว่า

4.2.1 สมาชิกในหมู่บ้านมีความสามัคคี

4.2.2 สมาชิกมีความซื่อสัตย์ มีความเสียสละต่อส่วนรวม จะทำให้หมู่บ้านมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านคลองหินลาดสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ

1. เพื่อศึกษาท้องถิ่นมีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน ในการลงทุน สร้างงาน สร้างรายได้ รวมถึงการบรรเทาเหตุฉุกเฉิน ความจำเป็นเร่งด่วนให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านคลองหินลาด
2. เพื่อศึกษาส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน คลองหินลาด
3. เพื่อศึกษาว่าท้องถิ่นสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยประชาชนมีโอกาสใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน มีการเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจแบบพอเพียงให้เกิดขึ้น ในหมู่บ้านคลองหินลาด
4. เพื่อทราบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและปัจจัยต่าง ๆ ทั้งทางลบและทางบวก ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวว่ามีอะไรบ้าง เพื่อจะได้ส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
5. เพื่อศึกษาเศรษฐกิจระดับรากหญ้าของประเทศ ได้รับการกระตุ้น รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาระเบียบและวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
2. เข้าไปศึกษาการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคลองหินลาด
3. เก็บรวบรวมข้อมูล ตามแบบ บร.1 – บร.12
4. นำข้อมูลที่ได้ มาประมวลผลและวิเคราะห์ตามหัวข้อของการเขียนสารนิพนธ์

อภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน

1.1 ได้ทราบว่าจากการที่รัฐบาลมีนโยบาย จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ตามวัตถุประสงค์ของกองทุนตามนโยบายของรัฐบาลได้จริง

1.2 ได้ทราบว่าท้องถิ่นสามารถจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเอง สามารถใช้ภูมิปัญญาและศักยภาพคนสำหรับก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจแบบพอเพียง

1.4 ผู้ศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีการที่จะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ

1.5 ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหาร พัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตลอดจนทัศนคติของประชาชนที่มีต่อ โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1 ปัจจัยด้านบวก

2.2.1 ประสบการณ์ของคนในหมู่บ้านที่เคยประสบความล้มเหลวมาก่อน จึงได้จดจำไว้เป็นบทเรียน ที่คนในหมู่บ้านมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งกันและกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเดิม ๆ เช่น กลุ่มชายข้าวของกลุ่มแม่บ้าน

2.2 ปัจจัยด้านลบ

2.2.1 คนในหมู่บ้านส่วนใหญ่มีสภาพเป็นลูกหนี้ของเงินธนาคารและนายทุน ซึ่งอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง ทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่มีทุนในการที่จะดำเนินกิจการให้เติบโตต่อไปได้

2.2.2 ในการประกอบอาชีพของประชาชนส่วนใหญ่ยังต้องอาศัยธรรมชาติ ถ้าปีไหนฝนไม่ตกตามฤดูกาล ทำให้พืชผลทางการเกษตรก็จะได้รับความเสียหาย

ผลการดำเนินการ

ผลการดำเนินการกองทุนหมู่บ้านคลองหินลาด หมู่ที่ 5 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีผลการดำเนินการ โดยใช้การประเมินระบบที่เรียกว่า “ชีพชีโมเดล” แบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ

1. ผลการดำเนินงานหน่วยระบบ A คือหน่วยบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้พบว่า

1.1 เงิน 1 ล้านบาท ควรจะได้รับการชำระคืนจากผู้กู้เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิกรายอื่น ๆ ต่อไป โดยประเมินจาก การที่ผู้กู้เงินโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน สามารถนำเงินมาชำระเงินกู้ ได้ตรงตามระยะเวลาทุกราย

1.2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนมีความเข้าใจในนโยบายและเจตนารมณ์ของรัฐบาล

1.3 ผู้สมัครขอกู้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการกองทุนว่ามีคุณสมบัติครบตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

1.4 ประชาชนในหมู่บ้านมีทัศนคติที่ดีต่อกองทุน 1 ล้านบาท ที่รัฐบาลกระจายเงินเข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และบรรเทาเหตุฉุกเฉินแก่ประชาชน รวมทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าได้อีกทางหนึ่ง

2. ผลการดำเนินการหน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละรายพบว่า

2.1 ประสบการณ์ในการดำเนินงานของผู้กู้ส่วนใหญ่ จะมีประสบการณ์ในการดำเนินการอยู่แล้วทำให้ผู้กู้สามารถที่จะทำกิจการตามโครงการที่เขียนเสนอไว้ได้เลย

2.2 อาชีพหลักของผู้กู้ พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านคลองหินลาดส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร เช่น ทำไร่ อ้อย ไร่ข้าวโพด เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ เป็นต้น

2.3 หนี้สินของผู้กู้ พบว่า ผู้กู้แต่ละรายจะเป็นลูกหนี้ของ รกส. , หนี้โครงการ กข.คจ. และหนี้ของนายทุนนอกระบบ ทำให้สมาชิกกองทุนมีภาวะหนี้สินแบบงูกินหาง ร้อยละ 97

2.4 รายได้ของผู้กู้ พบว่าส่วนใหญ่จะได้มาจากการทำการเกษตรและรับจ้างทั่วไป

3. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

3.1 สมาชิกในหมู่บ้านมีความสามัคคีในระดับปานกลาง มีความซื่อสัตย์ เสียสละเพื่อส่วนรวม ละมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

3.2 การมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีความยุติธรรม มีการแก้ไขปัญหของชุมชน

3.3 สมาชิกในหมู่บ้านสามารถเลี้ยงตนเองได้ ไม่เป็นภาระของผู้อื่น

4. ผลโดยตรง และผลกระทบต่าง ๆ คือ

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) เมื่อดำเนินการบริหารกองทุนผ่านไปได้ระยะหนึ่ง เมื่อสมาชิกผู้กู้นำไปประกอบอาชีพทำให้มีรายได้ สมาชิกสามารถนำเงินมาคืนให้กองทุนได้ ทำให้กองทุนเติบโตและมีเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) สมาชิกผู้กู้เงินไปดำเนินการตามโครงการ มีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา

4.3 ผลกระทบโดยอ้อม (Imdivect Impact) ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในหมู่บ้านดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุน ผู้ทำสารนิพนธ์ได้พบว่ามีประเด็นที่ควรเสนอแนะให้มีการแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน คือ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 วิธีการชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย คณะกรรมการไม่ควรรับเป็นพืชผลทางการเกษตรหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ของผู้กู้ ควรจะรับเป็นเงินสดเท่านั้น

2. ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน ผู้เขียนสารนิพนธ์ได้พบประเด็น ที่ควรเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน ดังนี้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ต้องการให้คณะกรรมการกองทุน ทุกคนศึกษาระเบียบข้อบังคับของกองทุนให้เข้าใจมากกว่านี้ เพราะเวลาที่สมาชิกขอคำปรึกษาจะได้ให้คำปรึกษากับสมาชิกได้ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 เวลาที่มีการประชุมคณะกรรมการทุกคนควรช่วยประชาสัมพันธ์ ให้สมาชิกหรือคนในหมู่บ้านได้ทราบโดยทั่วถึง เพราะว่า หอกระจายข่าวของหมู่บ้านยังไม่ทั่วถึง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ในการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุน ควรจะมีการปรึกษาหรือการกระจายอำนาจให้แต่ละคนมีหน้าที่รับผิดชอบมากกว่านี้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 4 คือเรื่องของเวลาในการมาประชุม อยากให้คณะกรรมการและสมาชิกทุกคน รักษาเรื่องเป็นเวลา คือให้เข้าประชุมตามกำหนดเวลาที่นัดหมาย

3. ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน ผู้ทำสารนิพนธ์ได้พบประเด็นที่ควรเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขหรือแนะนำเกี่ยวกับการนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน ดังนี้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ต้องการให้สมาชิกผู้กู้เงินนำเงินไปใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ได้เขียนเสนอโครงการขอเงิน

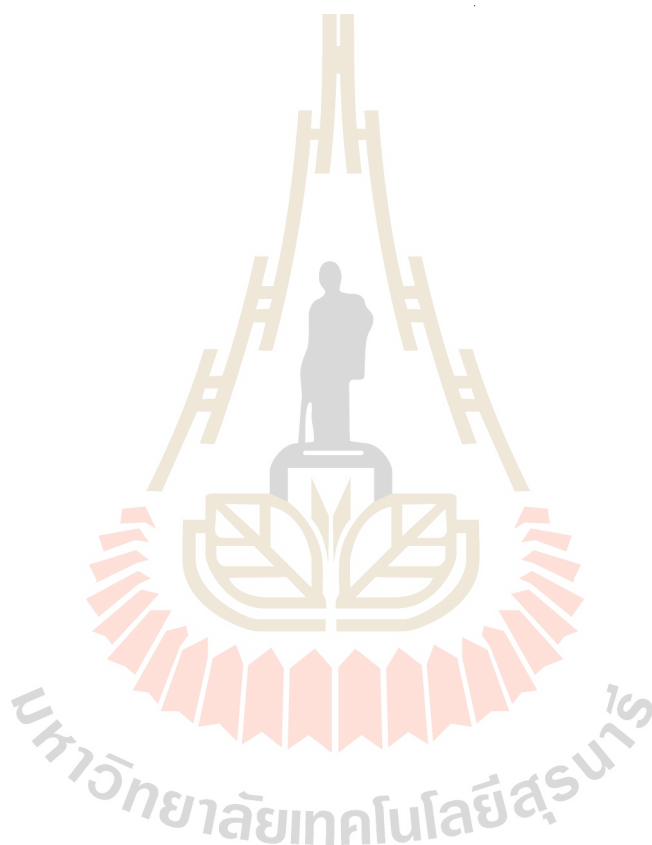
ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ต้องให้สมาชิกผู้กู้เงินจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเอง เพื่อที่จะได้มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินได้ถูกต้อง

4. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ทำสารนิพนธ์ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านคลองหินลาด หมู่ที่ 5 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ให้มีการส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนใช้ภูมิปัญญาความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในการที่จะก้าวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ต้องการให้หน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกองทุนและเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่นด้วยความเต็มใจและเสียสละเวลา เพื่อชาวบ้านอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

ข่าวเศรษฐกิจไทยรัฐ. ไทยรัฐ. 12 ธันวาคม 2544, หน้า 8 .

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน . 2544 .

----- . 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ พ.ศ. 2544 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
พ.ศ.2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 . สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี,
จังหวัดปทุมธานี , สำนักงาน . 2544 . แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9
(2545-2549). ปทุมธานี : สำนักงานจังหวัดปทุมธานี , 2544.

เฉลียว นริภักดี และคณะ , 2545 . ชุมวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา . พิมพ์ครั้งที่ 1 นนทบุรี :
บริษัท เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.

----- . 2545 ชุมวิชาการวิจัยชุมชน . พิมพ์ครั้งที่ 1 นนทบุรี : บริษัท เอส อาร์ . พรีนติ้ง
แมสโปรดักส์ จำกัด.

----- . 2545 ชุมวิชาการนิพนธ์. พิมพ์ครั้งที่ 1 นนทบุรี : บริษัท เอส อาร์. พรีนติ้ง แมสโปรดักส์
จำกัด.

ภาวิณีย์ เจริญยิ่ง. 2545. “มติชนสุขสรรค์”. มติชน. 31 มกราคม 2545, หน้า 12.

มติชน. 3 กรกฎาคม 2545, หน้า 6.

รวมพลัง. สิงหาคม 2545, หน้า 18

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544 วัฒนธรรมไทยสู่ภัยเศรษฐกิจ.

พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์คุรุสภา.